Úrasztali terítő - az oltszemi református templomból

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	9262
Készítés ideje:	1592
Készítés helye:	Erdély
Anyag:	aranyozott ezüstfonal; aranyszínű fémfonal; selyemfonal; vászon
Technika:	csomóöltés; kétoldalas laposöltés; láncöltés; olasz és görög keresztöltés; vert csipkeszegély
Méretek:	szélesség: 95 cm hosszúság: 108 cm

Nyers színű vékony vászon vörös, kék, zöld, sárga, nyers színű selyem- és aranyozott ezüstfonalas hímzéssel aranyozott ezüstfonalas vert csipkével.

A terítő közepén nyolcszögletes medalionban Isten Báránya, körülötte felirat: ,,E[CCE] AGNUS DEI QUI TOUS P[E]C [GATA] M[UN]D[I]" (íme Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit). A medalionból az oldalak és a sarkok irányába merev vonalvezetésű, szimmetrikus virágtövek mutatnak. Az alsó és felső tövön két-két madár ül, a felső madarak két oldalán "1592", az ajándékozás éve olvasható. A középmotívum alatt és felett erősen kopott, nehezen megfejthető latin felirat, mely az adományozók nevét tartalmazta. A terítő szélén körben négyszögletes levelekből és nyolcszirmú rozettákból álló, két oldalán színes kis virágok sorával hangsúlyozott széles keretminta. Az ellentétes sarkokban azonos címer. Az egyik címer kék mezőben jobbra forduló, arany nyelvét kiöltő kutyát ábrázol arany nyakörvvel és füllel. A sisaktartó vörös, kék, zöld, fehér és arany. A sisakdísz a pajzsban lévő kutyával azonos, fölötte "MK ZW" monogram. A másik címer kék pajzsban két arany pólyát ábrázol, közöttük két és a pajzs talpában egy aranyrózsa. A sisaktakaró a másikkal azonos. A sisakdísz a pajzzsal megegyező mintájú kék sasszárny és egy sávos díszítésű aranyszarv, fölötte "AR ZM" monogram. Körben - a bal oldalán töredékesen - korai fonott vert csipke díszíti. A terítő érdekes találkozása a nyugati hatású növény- és állatábrázolásnak, valamint a keleties keretdíszítménynek. A terítő szélét körben töredékesen fémszálas vert csipke keretezi.

A terítő készíttetőinek nevét még nem sikerült feloldani. A középmotívum fölött és alatt található egy későbbi ajándékozási feliratis. A halványzöld selyemmel, gyakorlatlan kézzel hímzett latin nyelvű szöveg erősen kikopott, és így csak néhány helyen betűzhető ki, e szerint a terítőt G. b. MICH: MYK és G.b. MAR: BE ajándékozta az oltszemi református egyháznak. Valószínű, hogy az úrasztali terítő ajándékozója, I. Rákóczi György fejedelem konyhamestere, Mikó II. Mihály (?-1637) és felesége, Becski Mária voltak.

Irodalom

- Szerk.: Tüdős Kinga: "Skárlát szőnyeg, táblás abrosz és habos szuperlát" - házöltözetek a fejedelmkori székely nemesi otthonokban *Kastélyok, udvarházak és lakóik a régi Székelyföldön*. Székely Nemzeti Múzeum, Sepsiszentgyörgy, 2013. - 302 p. ; 375.p. Nr.3. (Pásztor Emese)
- Reiss Ansgar, Witt Sabine: *Calvinismus. Die Reformierten in Deutschland und Europa*. Sandstein, Dresden, 2009. - Nr. VI.40.
- Szerk.: Mikó Árpád, Verő Mária: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16-17. század)*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2008. - Nr. VI.22. (Tompos Lilla)
- Szerk.: Kőszeghy Péter: *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon. Középkor és kora újkor*. Balassi Kiadó, Budapest, 2003 - 2014. - &
- László Emőke: *Magyar reneszánsz és barokk hímzések. Vászonalapú úrihímzések*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2001. - Nr. 2.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - textil 22. (téves ltsz.mal)
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/32.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 387. (téves ltsz.mal)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum